

Buikpijn

Buikpijn

Ingrid Levens

Schrijver: Ingrid Levens
Coverontwerp: Ingrid Levens
ISBN:
© Ingrid Levens

20 oktober 2019

De deuren van de stadsbus glijden open en samen met een stuk of tien andere reizigers stap ik naar buiten. Er staat een gure herfstwind en een druilerige motregen slaat in mijn gezicht. Ik ben te vroeg voor mijn afspraak, iets wat ik nooit erg vind want dan blijft er tijd over om even te roken. Niet dat dit mag in de omgeving van het ziekenhuis: het overdekte hok waar rokers tot voor kort terechtkonden is opgeheven en het hele terrein is rookvrij gemaakt. Met brede, gele strepen die op de weg zijn geschilderd, wordt aangegeven waar het terrein officieel ophoudt en waar je dus aan je verslaving tegemoet kunt komen. Dat is best een eindje lopen en daarom zijn er maar weinigen die zich daaraan houden. Bij mooi weer zitten de bankjes en muurtjes rondom het Jeroen Bosch Ziekenhuis vol met verslaafden, afkeurend bekeken door hen die niet het ongeluk hadden in de nicotinevalkuil te trappen. De aanwezige beveiligers knijpen meestal een oogje dicht, maar er zijn er ook die de overtreders aanspreken op hun wangedrag. Mij is dat ook weleens gebeurd, maar ik ben niet voor niets al jaren lid van een theatergezelschap, dus ik voer met het grootste gemak een toneelstukje op waarbij ik onwetendheid en vooral oprechte spijt veins. Dat heeft altijd succes, waarschijnlijk omdat ik geen opgeschoten tiener maar een keurige, oudere dame ben. Vandaag is er geen sprake van dat ik op een van de muurtjes ga zitten, want de regen valt onverminderd neer. Zuchtend loop ik door naar de draaideuren en intussen vis ik de brief met mijn afspraak uit mijn tas. Gebouw B, verdieping 1, ontvangst vijf. Het is voor mij de eerste keer dat ik me op de polikliniek Maag-Darm- en Leverziekten (MDL) moet melden, maar de routebeschrijving is duidelijk en korte tijd later zit ik in de wachtkamer.

“Dat is een flinke breuk! Heeft u die al lang?”

“Ik weet het niet precies,” zeg ik schouderophalend. “Dat is geleidelijk ontstaan. Ik denk een jaar of twee.”

“Heeft u er last van?”

“Ach, wat heet last. Het is niet mooi, hè?”

Ik kijk naar de bult die de laatste maanden rechts van het stoma op mijn buik is gegroeid. Hij is bijna zo groot als een tennisbal en is duidelijk te zien onder mijn kleding. Vooral in de zomer, als ik topjes draag, stoort ik

me daar mateloos aan. Dokter Draaisma kijkt me vanachter zijn bureau glimlachend aan. Hij heeft een vriendelijk gezicht met een scherpe kaaklijn en zijn ogen zijn intens blauw. Ik schat hem een jaar of veertig.

“Hoe lang heeft u dat stoma al?”

“Vijftien jaar.”

“Colostoma toch? Waar is dat aangelegd?”

“Ja, op de dikke darm, Maxima Medisch Centrum in Veldhoven.”

“En waarom werd dat aangelegd?”

“Darmperforatie,” licht ik toe. “Oorzaak niet duidelijk.”

Dokter Draaisma bladert een tijdlang door mijn online dossier en tovert ook wat scans tevoorschijn. Dan kijkt hij me oprecht verwonderd aan.

“Vijftien jaar? Waarom in godsnaam?”

“Sorry, ik begrijp u niet,” zeg ik voorzichtig.

De arts schuift het beeldscherm van zich af.

“Voor zover ik zie, ging het indertijd om een tijdelijk stoma om uw darmen wat rust te gunnen. Meestal is dat een maand of drie.”

“Dat klopt,” zeg ik. “Maar toen ik na drie maanden op controle ging, werd mij gezegd dat opheffen van het stoma waarschijnlijk nieuwe problemen zou opleveren.”

“Ongelooflijk,” zegt Draaisma.

Ik haal opnieuw mijn schouders op en zeg laconiek: “Wat maakt het uit?

Dat ding zit er al vijftien jaar en ik kan er prima mee leven. Sterker nog, ik ben er zeggen en schrijven vijf minuten per dag mee bezig. Geen enkel probleem, echt niet.”

“Het punt is,” zegt Draaisma, “dat ik die hernia niet kan behandelen zolang dat stoma daar zit. Het is een grote breuk en de randen van de mat die ik daaronder moet leggen, zullen in contact komen met de naden van het stoma. Daar komt zeker weten gedonder van.”

Ik kijk hem teleurgesteld aan, want hoewel ik bepaald niet ijdel ben, vind ik die bult op mijn buik wel lelijk.

“Ik kan dat stoma weghalen,” zegt Draaisma.

“Weghalen? Als dat mogelijk is, waarom heeft niemand mij dat dan verteld?”

“Dat weet ik niet,” zegt Draaisma. “Maar ik verzeker u dat het kan.”

“Is het ingrijpend?”

“Welnee,” lacht hij. “Een dag of drie en u bent weer op de been.

Misschien voor u iets langer omdat we ook rekening moeten houden met

uw Von Willebrand. U moet voor en na de ingreep een aantal dagen stolling krijgen.”

“Maar ik ben daarna wel van die lelijke bult af?”

Lachend legt Draaisma een hand over de mijne en met een knipoog zegt hij: “U kunt zó weer op de catwalk en geloof me, ik ben de eerste die u komt bewonderen.”

18 december 2019

Met een glas witte wijn nestel ik mij in mijn lievelingsstoel, mijn benen onder mij gevouwen. Het Requiem van Fauré klinkt zachtjes op de achtergrond, verder is het stil. Ik sta op en loop naar mijn ‘Wall of Love’, drie kratjes aan de muur waarin ik herinneringen bewaar aan mijn overleden ouders en mijn verstandelijk gehandicapte broer. Bij de foto van mijn moeder brandt een kaarsje omdat het haar verjaardag is.

Ik glimlach als ik haar rozenkransen even in mijn handen pak.

Mijn moeder was zwaar gelovig, nog roomser dan de paus zoals mijn vader zei. In het kratje staat ook de catechismus die ik als kind van buiten moest leren en waarvan ik nu nog hele gedeelten kan oplepelen.

Boven op het kratje staat een roze vaas, foeilelijk als je het mij vraagt, maar ooit de trots van mijn moeder. Mijn vingers glijden langs de duidelijke breuknaden op de plaatsen waar de vaas zestig jaar geleden werd gelijmd. Ik was een jaar of zes en probeerde een handstand tegen de muur toen mijn benen de vaas van de piano maaiden.

Heel duidelijk herinner ik mij de ontsteltenis van mijn moeder en de sussende woorden van mijn vader. Mijn vader...hij heeft zijn plekje gekregen in het tweede kratje waarboven ik zijn banjo heb gehangen. Ik streel met een voorzichtige vinger zijn foto en neem even zijn kruisje van de krankzinnigenzorg in mijn handen. Mijn vader, Joseph Johannes Jacobus, die maar achtenzestig jaar mocht worden. Ik kan me zijn gezicht nog levendig voor de geest halen en als ik mijn ogen sluit, hoor ik weer zijn stem. Het Requiem is afgelopen en er valt een diepe stilte in mijn huiskamer. Even overweeg ik om nog een glas wijn te nemen, maar het is middernacht en ik moet nuchter zijn voor de operatie van de volgende dag. Mijn tas staat ingepakt en ik controleer voor de laatste keer of ik niets vergeten ben. Onderbroeken van Zeeman, een paar pyjama's van hetzelfde modehuis, toiletpullen, telefoon met oplader, een boek.

De hond is al naar haar logeeraadres en het huis is vreemd leeg zonder haar. Op de badkamer poets ik mijn tanden en plak ik voor de laatste keer een stomazakje op mijn buik. Met een viltstift teken ik er een lachebekje op en noteer daarnaast het aantal zakjes dat ik in de loop van vijftien jaar heb gebruikt. Dat zijn er bijna 8000. Ik vraag me af wat dokter Draaisma zal denken als hij dat morgen ziet.

19 december 2019

“Kijk, u bent al wakker!”

Werner Draaisma buigt zich over me heen en drukt even mijn hand.

“Was dat niet de bedoeling dan?”

“De meeste mensen doen er langer over, maar het is prima zo!”

“Is alles goed gegaan?”

“Zeker,” lacht Draaisma. “U heeft weer een mooie, gladde buik.”

“Samen op de catwalk dan maar?”

“Deal,” zegt Draaisma. “Trouwens, u heeft wel humor!”

“Ik? Hoe bedoelt u?”

“Dat stomazakje op uw buik. De operatie duurde vijf minuten langer omdat ik een lachstuip kreeg. Waar haalt u het vandaan?”

“Zo, u snapte het dus. Dat valt me niets van u tegen!”

Hij steekt zijn tong naar me uit en lacht.

“Oh ja, dat weet u nog niet. Uw galblaas was lelijk ontstoken. Die moest ik eruit wippen. Daarom houden we u een dagje langer.”

Van de uren na de operatie krijg ik niet veel mee. De morfine doet zijn werk en de meeste tijd slaap ik. Af en toe staat er een verpleegster aan mijn bed die de controles doet en vaag weet ik dat mijn dochter en mijn jongste zoon mijn hand vasthouden. Tegen de avond ben ik helder genoeg om een klein beetje te drinken. Zuster Caroline zet me voorzichtig rechtop en helpt me het glas ranja vast te houden. Ze is een goedlachse, jonge meid met een vracht blonde krullen. Ik heb meteen een klik met haar.

“Mijn god...mag u los rondlopen?”

Ik kijk naar de jonge zaalarts die zich over mijn bed buigt en betreur het dat ik geen veertig jaar jonger ben. De naam van dokter Wong doet vermoeden dat hij van Aziatische afkomst is, maar daaraan herinneren alleen zijn gitzwarte krullen en zijn mooie, bruine ogen.

Hij is bijzonder knap en ik kan me hem zómaar voorstellen als model voor een modeblad.

“Misschien reïncarneer ik wel in een jonge meid,” plaag ik hem.

“Draaisma heeft me al gewaarschuwd voor u. Hoe voelt u zich?”

“Dat gaat best hoor. Een beetje pijn.”

“U heeft wat verhoging. Vindt u het goed dat ik de wond even bekijk?”

Voorzichtig maakt dokter Wong het verband op mijn buik los.

Ik houd mijn adem in, want de zaak is behoorlijk pijnlijk. Zuster Caroline houdt mijn hand vast.

“Ik vraag Draaisma er even bij.”

Vijf minuten later tasten de handen van Werner Draaisma mijn buik af.

“Dat moet open,” zegt hij. “Postoperatieve wondinfectie.”

De beide artsen staan een poosje te overleggen en dan vraagt Draaisma of ik misschien een stukje kan lopen. Ondersteund door zuster Caroline en dokter Wong kom ik uit bed.

“Kunt u wat rechterop lopen?”

“Sorry,” hijg ik, “maar dat gaat echt niet.”

“Kunt u uitleggen wat u voelt?”

“Alsof er een baksteen in mijn buik zit.”

Zorgzame handen helpen mij weer in bed en zuster Caroline laat me opnieuw wat drinken. Even later knipt dokter Draaisma de hechtingen in mijn buik los, zodat de rotzooi kan afvloeien. Er wordt een zakje antibioticum aan de infuuspaal gehangen en ik krijg extra pijnstilling. Op dat moment komt de hematoloog binnen. Hij is verantwoordelijk voor de aangeboren verstoorde bloedstolling waaraan zowel ik als mijn kinderen en enkele kleinkinderen lijden. Wij allemaal moeten voor en na een ingreep tranexaminezuur krijgen om gevaarlijke bloedingen te voorkomen. Voor de operatie heb ik een week lang elke dag drie grote pillen geslikt, maar de hematoloog besluit dat hij voor de rest van de behandeling overstapt op intraveneus toedienen. Er wordt opnieuw een zakje aan de infuuspaal gehangen.

21 december 2019

Onder het toezien van zuster Caroline zit ik op een stoeltje in de badkamer onder de douche. Het verband is van mijn buik gehaald en het warme water stroomt langs de gapende wond. Ik wend mijn ogen af en probeer me te concentreren op het geurende badschuim dat mijn dochter voor me meebracht. Ik weet dat ik straks een stukje zal moeten lopen om mijn darmen weer op gang te krijgen en ik zie er nu al tegenop. Mijn hele lijf doet zeer en de koorts heeft me behoorlijk verzwakt.

“Het hoeft maar vijf minuten,” zegt Caroline. “Het is belangrijk.”

Ik werp nu toch een blik op mijn buik waar vijftien jaar lang een stoma heeft gezeten. Het is vreemd om het rode ‘roosje’ niet meer te zien en ik vraag me af hoe het is om weer zelf naar het toilet te gaan.

“Handdoeken vergeten,” zegt de zuster. “Blijf nog maar even soppen, ik ben zo terug.”

Als er vijf minuten later op de badkamerdeur wordt geklopt, ben ik in de veronderstelling dat het zuster Caroline is. In de drie dagen dat ik hier ben, hebben wij een leuke band opgebouwd en samen gekken wij wat af! “Wachtwoord,” roep ik.

Er komt geen antwoord en omdat ik denk dat Caroline mij door het stromende water niet heeft gehoord, roep ik nu heel hard: “Wachtwoord, anders kom je er niet in.”

“Reïncarnatie,” klinkt het geamuseerd.

Als de deur opengaat, staat daar een grijnzende dokter Wong die mijn buikwond wil inspecteren. Met een kleur als vuur kruis ik mijn armen voor mijn blote borsten.

Als ik weer op mijn kamer kom, zit mijn zusje Yvonne op me te wachten. Van al mijn broers en zusjes heb ik met haar het meeste contact, zij het digitaal, want we wonen niet bij elkaar in de buurt. We appen vrijwel dagelijks en halen vaak herinneringen op aan onze jeugd, die overschaduwde werd door onze verstandelijk gehandicapte broer die bepaald niet makkelijk was. Ik kijk naar haar door reuma kromgegroeide handen en probeer me haar voor te stellen als kind. Ineens zie ik haar weer voor me, een spichtig ding in een lichtblauw jurkje en witte sokjes. Haar kastanjebruine krullen dansen om haar sproetengezichtje, haar ogen staan ernstig. Ik weet ineens weer hoe ze, zo klein als ze was, naar de

apothek werd gestuurd om kalmerende pillen voor ons Toontje te halen. Ik zie haar ook weer redderen in huis, nauwelijks acht jaar oud, om het onze overspannen moeder zo makkelijk mogelijk te maken. Ze kijkt me niet aan als zuster Caroline me weer in bed helpt. Met afgewende ogen schuift ze me een pakketje en een kaart toe. Als ik de kaart openvouw, ploppen er zes veelkleurige vlinders omhoog. In het pakketje zit een boek: Schilderslief, over de verguisde minnares van Rembrandt van Rijn. "Een beetje simplistisch geschreven," zegt Yvonne. "Maar dat is voor nu wel goed."

Ze monstert de infuuspaal en werpt een blik op mijn hand die blauw en opgezwollen is door de naald. Lange tijd staart ze naar de grote zak TPV-voeding waarvan ik afhankelijk ben, omdat ik niets mag eten zolang mijn darmen niet op gang zijn gekomen. Tijdens de operatie is er in mijn arm een zogenaamde PICC-lijn geplaatst, waardoor vocht, medicijnen en voeding kunnen worden toegediend.

"Het komt wel goed," zegt ze.

"Vast wel," beaam ik. "Maar ik denk niet dat ik met Kerstmis thuis ben. De ingreep was groter dan gedacht en ik zit ook met die stolling."

"Ach," zegt ze schouderophalend. "Dan doe je met Oud en Nieuw toch gewoon iets leuks."

"Gaan jullie wat feestelijks doen?" vraag ik.

"Nee," zegt ze. "Wij vieren al jaren niets meer."

Ik probeer haar blik te vangen, maar ze kijkt halsstarrig een andere kant uit. Net als ik heeft zij niet bepaald een gemakkelijk leven gehad.

Plotseling herinner ik me dat onze moeder een paar dagen geleden jarig was. Ze is zes jaar geleden overleden.

"Ben je nog op het kerkhof geweest?"

"Ja. Ik heb het graf van ons vader en moeder gedaan. Hans zorgt altijd voor het graf van Diny."

Diny...ze was nog maar zeventien toen ze overleed, verpletterd onder de wielen van een vrachtwagen. Haar ouders zijn al lang geleden gestorven en de laatste jaren heeft kennelijk niemand van haar familie nog naar haar graf omgekeken.

"Ga je vaak naar Diny toe?"

"Regelmatig."

Op de avond voordat Diny met haar zusje op vakantie ging naar Duitsland, was ze nog bij ons thuis om een tas te lenen.

We zwaaiden haar uit en konden haar parelende lach nog horen toen ze al twee straten verder was.

Onze Lieve Heer neemt alleen de mooiste pareltjes tot zich, zei de pastoor tijdens haar uitvaart en dat was dat.

“Tweeënvijftig jaar,” zegt ze, “maar het lijkt gisteren.”

23 december 2019

Mijn saturatie (hoeveelheid zuurstof in het bloed) is te laag en ik ben kortademig. Zuster Caroline zet me in een rolstoel om naar de röntgen te gaan voor longfoto's. Als we op de betreffende afdeling aankomen, komt er uit de lift naast ons ook een rolstoel met daarin een heer op leeftijd.

Hij lacht me vriendelijk toe.

“Gaat u ook naar de röntgen?” vraagt hij.

“Ja,” knik ik.

“Daar kun je op twee manieren komen,” weet de heer. “Zullen we een wedstrijdje houden? Kijken wie er het eerste is?”

“Strak plan,” antwoord ik.

“Dan gaan jullie links en wij rechts.”

De broeder die de heer vergezelt, kijkt wat bedenkelijk, maar zuster Caroline barst in lachen uit. Ze begint te tellen en bij ‘drie’ zetten allebei de verpleegkundigen er de sokken in. Ze rennen met wapperende jaspanden achter onze rolstoelen aan. Voorbijgangers blijven stomverbaasd staan. Sommigen van hen moeten ijlings opzij springen om niet omver te worden gereden. Caroline en ik winnen de race met drie seconden voorsprong.

kerstavond 2019

Het is al na zessen als dokter Wong plotseling in mijn kamer staat.

Hij heeft geen ziekenhuiskleding aan, maar gaat gekleed in een spijkerbroek en een warm, sportief jack.

“Ik ga er een paar dagen tussenuit,” zegt hij. “Ik kom even gedag zeggen.”

“Doet u dat bij al uw patiënten?”

“Nee,” lacht hij, “u bent een speciaal geval.”

“Oh ja? Waarom in hemelsnaam?”

Dokter Wong gaat op zijn gemak op de rand van mijn bed zitten en pakt

mijn hand. Hij kijkt ernstig.

“U weet het misschien niet, maar de operatie was zwaarder dan we in eerste instantie dachten. We hebben er immers ook die galblaas uitgehaald. Het waren drie ingrepen en u kreeg er ook een infectie bovenop. Wij zijn allemaal trots op hoe u dit doorstaat.”

“Ach, ik voel me best hoor.”

“Dat betwijfel ik,” zegt Wong. “U heeft een flinke koorts. Ik heb zo’n lichtblauw vermoeden dat u ons niet laat zien hoe beroerd u zich voelt.”

Ik draai mijn hoofd af en kijk naar buiten, hoewel daar niets te zien is omdat het donker is. Net doen alsof er niets aan de hand is, is mijn tweede natuur geworden.

“Ik zal de gordijnen vast voor u dichtdoen,” zegt dokter Wong.

“Nee!” Ik haat het dat er paniek doorklinkt in mijn stem.

De arts kijkt me opmerkzaam aan en ik kan er niets aan doen dat ik een kleur krijg. Onzeker wend ik mijn ogen af.

“Sorry, dat is iets uit mijn verleden. Dat noem ik mijn vorige leven.”

Wong kijkt me opmerkzaam aan en aarzelend zeg ik: “Ik wil het gevaar aan zien komen. Het is godbetert twintig jaar na dato, maar ik heb het nog steeds niet onder controle.”

Tot mijn ergernis dringen hete tranen naar mijn ogen. Deze keer pakt dokter Wong mijn beide handen tussen de zijne en zachtjes zegt hij:

“Ik las iets in uw dossier. Misschien kunnen we hierin een beetje hulp regelen? Dat lijkt me goed voor u.”

Ik maak een afwerend gebaar met mijn handen. De laatste twintig jaar hebben vele psychologen mijn pad gekruist en dat heeft heus wel zijn vruchten afgeworpen, maar een feit is dat er toch vervelende restverschijnselen zijn.

“Laat maar,” zeg ik afwerend. “Ik kan me er doorgaans uitstekend mee redden. Zo erg is het allemaal niet.”

“En waarom kunt u zich nu niet redden dan?”

Ik wijs naar de belemmerende toeters en bellen waarmee ik verbonden ben en haal mijn schouders op.

“Ik kan hier niet vluchten,” geef ik aarzelend toe.

1e kerstdag 2019

Maarten, de broeder van de ochtenddienst, komt mijn kamer in met een mini kerstboompje. Hij draagt een kerstmuts met een witte pompon en terwijl hij een paar gekke dansspasjes maakt, grijnst hij naar me.

“Vrolijk kerstfeest, mooie dame!”

Hij zet het boompje op mijn nachtkastje en maakt vervolgens een dansje rond mijn bed. Zuster Caroline, die achter hem is binnengekomen, speelt Jingle Bells af op haar telefoon. Ik voel me deze morgen een stuk beter en vrolijk zing ik met de verpleegkundigen mee. De controles wijzen uit dat mijn koorts bijna is verdwenen, de saturatie is weer in orde, mijn bloeddruk wat aan de lage kant, maar dat schijnt niet erg te zijn.

Caroline helpt me onder de douche en verzorgt mijn buikwond, hetgeen nog steeds pijnlijk is. Als ik weer gewassen en gestreken in bed lig, verschijnt dokter Draaisma.

“Het gaat goed,” zegt hij. “Ik ben tevreden.”

“Mag ik naar huis?”

“Niet zolang uw darmen niet op gang zijn gekomen.”

“En hoe gaan we dat voor elkaar krijgen dan?”

“Bewegen,” zegt Draaisma. “En geduld.”

“Ik kan thuis toch ook geduld hebben en bewegen?”

Dokter Draaisma schuift een krukje bij en gaat op zijn gemak zitten.

“Zo eenvoudig is het niet. Tot u weer zelf kunt eten, moet u intraveneus gevoed worden.”

“Kan dat systeem op de een of andere manier niet mee naar huis dan? Zo moeilijk kan dat toch niet zijn?”

Ik wijs naar de infuuspaal waar een grote zak met een gifgroene brij aanhangt. Het ziet er indrukwekkend uit.

“In principe wel,” zegt Draaisma. “Het punt is dat daar specialistische thuiszorg voor geregeld moet worden en die is er op het moment niet.”

“Dus ik ben alleen nog hier omdat er geen thuiszorg is?”

“Ja,” zegt Draaisma. “Gewone thuiszorg is er wel, maar in dit geval hebben we een speciaal opgeleid team nodig.”

“En als we nu eens overstappen op sondevoeding? Zo’n slangetje door mijn neus? Dat mag de gewone thuiszorg toch wel doen?”

Tot mijn teleurstelling schudt de arts zijn hoofd.

“Sondevoeding gaat via een slangetje in uw neus naar uw maag en

darmen en dat willen we op dit moment niet. Dat is nog te belastend.”

“Waar blijft de voeding dan die ik nu krijg?” vraag ik verbaasd.

“TPV (Totale Parenterale Voeding) gaat rechtstreeks via uw bloedbaan.

We willen dat eigenlijk een poosje handhaven, een maand of drie.”

“Drie máánden?”

“Nou ja, in elk geval tot u weer zelf eet en daar geen hinder van ondervindt. Misschien kunnen we vandaag eens beginnen met wat bouillon en magere yoghurt.”

Mijn dochter Annette is met haar jongste zoon Gijs op bezoek.

Gijs heeft op school een kerststuk voor me gemaakt. We zetten het in de vensterbank en doen de lichtjes aan. Mijn kleinzoon kijkt in eerste instantie wat onwennig naar mijn toeters en bellen, maar al gauw is hij verdiept in een spelletje op zijn telefoon. Broeder Maarten brengt een schaaltje yoghurt voor me en blijft een poosje kletsen. Ik zit rechtop in bed en voel me prima. De pijn in mijn buik wordt duidelijk minder en ik voel me tot alles in staat. Ineens, van de ene seconde op de andere, voel ik iets wat ik al heel lang niet meer heb gevoeld.

“Ik moet naar de wc,” zeg ik.

“Plassen?” vraagt mijn dochter.

“Nee, niet plassen. Snel, ik kan niet ophouden.”

Het heeft heel wat voeten in aarde om mij met infuuspaal en al op het toilet te krijgen en daar voltrekt zich iets wat ik al vijftien jaar niet meer ken. Als mijn dochter me weer in bed heeft geïnstalleerd, begin ik ineens te lachen.

“Ik ben vergeten mijn billen af te veggen,” schater ik. “Dat zit niet meer in mijn systeem.”

Als Annet en haar zoon naar huis zijn, lees ik een poosje in het boek dat ik van mijn zusje kreeg. Het is inderdaad nogal simpel geschreven, maar toch boeit het verhaal me. Ik leef mee met Geertje Dircx, die in 1650 in dienst treedt als kindermisje bij Rembrandt van Rijn. Saskia, de vrouw van Rembrandt, is ernstig ziek en de schilder zoekt iemand die voor zijn zoon Titus kan zorgen. Geertje wordt al snel de maîtresse van Rembrandt en als diens vrouw eenmaal is gestorven, bestiert het kindermisje het hele huishouden. Rembrandt en Geertje leven jarenlang samen als een getrouwd stel en Geertje krijgt zelfs sieraden uit de erfenis van zijn

overleden vrouw. Op een bepaald moment echter komt Geertje erachter dat Rembrandts liefde voor haar niets waard is. Ze laat het er niet bij zitten en klaagt de schilder aan, wat haar duur komt te staan.

Ze wordt aangehouden door de Vroedschap van Amsterdam en opgesloten in het spinhuis van Gouda.

Af en toe leg ik het boek weg om een wandelingetje op de gang te maken en hier en daar een praatje te maken met de verpleegkundigen.

Tegen drie uur steekt mijn jongste zoon Chris zijn hoofd om de hoek van de deur. Behalve bloemen heeft hij ook zijn twee kleine dochttertjes bij zich. Sam en Lot hebben een tekening van een kerstboom voor me gemaakt en leggen die verlegen op mijn bed. Ze kijken met grote, angstige ogen toe als een verpleegkundige mijn infuus komt verzorgen en er nieuwe medicijnen op aansluit. Tegen vijf uur bel ik naar de keuken om voor Chris en zijn kinderen een maaltijd te bestellen. Het Jeroen Bosch Ziekenhuis hanteert wat dat betreft een uniek systeem. Patiënten kunnen acht keer per dag een bestelling plaatsen, wat kan variëren van een snack of een simpel glaasje drinken, tot een volledig diner. Bezoekers kunnen tegen een geringe vergoeding mee-eten. Vandaag wordt er een kerstmenu geserveerd en als de keuken hoort dat ik kinderen op bezoek heb, wordt er speciaal voor hen een feestelijk toetje met een vrolijk parasolletje geregeld. Mijn kerstdiner bestaat uit een bakje yoghurt.

30 december 2019

“Ik heb een verrassing voor u.”

Dokter Draaisma komt op de rand van mijn bed zitten.

“Kom maar op,” zeg ik.

De kerstdagen in het ziekenhuis zijn me zwaar gevallen en de wetenschap dat ik hier ook Oud en Nieuw zal moeten doorbrengen, maakt mij niet blij. Voordat ik mij elf dagen geleden meldde voor de operatie, heb ik thuis de kerstboom en de stal opgezet. De beeldengroep is uit de nalatenschap van mijn moeder en al bijna tachtig jaar oud. Elk jaar verzin ik een andere opstelling en deze keer heb ik van papier grotten en bergen gebouwd. Her en der liggen er schaapjes in het mos, in de verte zie je de drie koningen met hun kameel naderen. Een herder knielt devoot bij het kribje waar ik het kindje Jezus voor het gemak alvast heb neergevlid. Toen ik het tafereel opbouwde, was ik in de veronderstelling dat ik

binnen vijf dagen thuis zou zijn en er dus nog volop van zou kunnen genieten. Ik houd van de kerstsfeer.

“Het gaat heel goed met u,” onderbreekt Draaisma mijn gedachten.

“Mag ik naar huis?”

“Niet definitief, want er is nog steeds geen hulp en ik durf u nog niet zonder TPV te zetten.”

“Wat bedoelt u?”

“Nou kijk, wat denkt u ervan om morgen Oudjaar thuis te vieren?

Dan koppelen we het infuus tegen de avond af, u gaat naar huis en meldt zich op Nieuwjaarsdag weer hier.”

“Gaaf!” roep ik uit en ik bedwing de neiging om de arts om zijn hals te vliegen. “Echt gewoon gaaf!”

“Ik zou het dan wel prettig vinden als u niet alleen bent. Kan er die avond en nacht iemand bij u zijn?”

“Dat gaat wel lukken,” zeg ik vastbesloten.

“Uw kinderen wonen niet in de buurt,” aarzelt Draaisma.

“Geen probleem, echt niet. Mijn netwerk is heel groot.”

Ik kijk dokter Draaisma met een onschuldige blik in mijn ogen aan.

Mijn netwerk is inderdaad groot en ik weet zeker dat het mij geen enkele moeite zal kosten om iemand te regelen, maar dat ben ik niet van plan.

Sinds mijn partner is overleden, zeven jaar geleden, vier ik Oudjaar in mijn eentje. Dan zit ik opgekruld in mijn Engelse leunstoel, met een glas wijn en een mooi stukje muziek. Ik heb dan absoluut geen behoefte aan mensen om mij heen, met uitzondering van mijn grote vriend Menno, tevens mijn overbuurman, die mij ‘s nachts om twaalf uur meestal een nieuwjaarsknuffel komt brengen.

“Nou,” zegt Draaisma. “Dat is dan geregeld.”

31 december 2019

Mijn infuus is afgekoppeld en de loshangende lijn in mijn arm is extra beschermd met een dik verband. De verpleging weet dat ik twee katten heb en behalve dat ze bang zijn dat er een kattenhaar in het systeem zal komen, vrezen ze ook voor speelse pootjes die met de bungelende draad willen ravotten. Om zes uur verschijnt mijn vriendin Maartje op de afdeling. Ik ken haar nog niet zo lang, pas een half jaar. Ergens in het afgelopen voorjaar huurde ze een huis aan de overkant van mijn paleisje.

Maartje en haar man hebben hun woning in Vught verkocht en in afwachting van een nieuw te bouwen penthouse, bivakkeren ze tijdelijk in mijn straat. Maartje heeft een Labrador die naar de naam Apollo luistert en samen wandelen we vaak door de polder. Ze steekt lachend haar hand op en geeft me een warme knuffel. Een half uurtje later wandel ik samen met haar de afdeling af, op weg naar de liften. De afstand valt me een beetje zwaar, maar ik zeg niets en blijf mijn kiezen op elkaar. Buiten zet Maartje me op een bankje om haar auto uit de parkeergarage te gaan halen. Ik draai met koude vingers mijn eerste shagje in elf dagen. De tabak ruikt vies en smaakt nog minder, maar koppig rook ik door. Ik woon maar tien minuten bij het ziekenhuis vandaan, maar desondanks heeft Maartje de stoelverwarming voor me aangezet.

“Ik sprak de oppas van je hond vanmiddag,” zegt ze. “Lefti heeft het daar naar haar zin.”

“Goddank. Hoe is het eigenlijk met Apollo? Is hij opgeknapt?”

“Redelijk,” zegt Maartje. “Hij wordt oud.”

“Negen jaar,” zeg ik. “Dat is best een leeftijd voor een grote hond.”

“In mijn praktijk heb ik het niet veel meegemaakt.”

Maartje is dierenarts, maar heeft haar praktijk opgezegd toen ze problemen met haar gezondheid kreeg. Gelukkig is ze genezen, maar omdat haar man als notaris een goed inkomen heeft, heeft ze besloten om gezellig thuis te blijven.

Thuis staat een verse bos bloemen op me te wachten. De lichtjes in de boom zijn aan en de huiskamer is behaaglijk warm. Maartje gaat in de keuken in de weer met koffie. Als ze terugkomt, vindt ze dat ik bleek zie. Ik doe het niet graag, maar ik geef toe dat het allemaal een beetje tegenvalt. Ik heb pijn en ben ontzettend moe.

“Lekker naar bed met jou,” beslist mijn vriendin.

“Ben jij nou gek!” zeg ik. “Dat is zonde van mijn avond en die slaapkamer is saai. Ik wil hier blijven.”

“Maar je gaat wel rusten,” beslist Maartje.

Ze schuift twee makkelijke leunstoelen met de zittingen tegen elkaar, zodat er een soort bed ontstaat, en legt daar een kussen en mijn dekbed in. Vervolgens zorgt ze voor een bijzettafeltje waarop ze alles uitstalt wat ik eventueel nodig kan hebben.

“Ik ga naar huis,” zegt ze, “maar ik wil dat je belt als er iets is.”

“Komt goed,” zeg ik. “Maak je niet druk.”

“Ik meen het! Ik ken jou nu onderhand wel.”

“Ik red me wel. Ik wil niet lastig zijn. Je hebt me ook al opgehaald en morgen breng je me ook weer terug.”

“Dat is geen enkele moeite,” weert Maartje af. “En ik woon hier tegenover, dus je belt me gewoon als ik iets voor je kan doen.”

Ze werpt me een kushand toe en verdwijnt naar haar eigen huis.

Behaaglijk in mijn geïmproviseerde bed probeer ik of mijn shagje al beter smaakt, maar dat is niet het geval. Zuchtend schuif ik de asbak opzij en pak mijn telefoon om mijn dochter Annette en zoon Chris te bellen.

Ze wonen een aardig eindje ten zuiden van Eindhoven, tegen de grens met België, en ik heb ze eerder op het hart gedrukt om niet speciaal voor mij naar Den Bosch te rijden. Ze hebben kleine kinderen en bovendien is het voor hen ook Oudjaar. We kletsen een poosje over koetjes en kalfjes. Mijn dochter zegt dat ze eerder die week een theezeefje in mijn keukenla heeft gelegd en een aantal pakjes Cup a Soup in de kast heeft gezet.

“Dat kun je zeven,” zegt ze. “Draaisma vindt het goed.”

Ik heb helemaal geen zin om op te staan en bovendien ook geen trek, maar ik beloof haar dat ik het zal doen. Als ik het gesprek heb beëindigd, blijf ik twijfelend met mijn telefoon in mijn handen zitten. Veel mensen denken dat ik twee kinderen heb, maar tussen Annet en Chris zit nog een zoon. Bart is zesenvertig en is op volwassen leeftijd, na heel veel ellende, gediagnosticeerd met het syndroom van Asperger.

Een van zijn problemen is dat hij moeilijk contact kan maken, laat staan onderhouden, ook niet met de mensen die dicht bij hem staan, zoals ik. Bart is geruime tijd intern geweest in een centrum voor autisme, waar hij foefjes heeft geleerd om te kunnen functioneren.

Hij woont alweer een poosje zelfstandig, maar zijn leuke baan bij een reclamebureau heeft hij opgezegd. Ik kijk naar de kleine foto die bij zijn telefoonnummer staat en aarzel. Ik weet dat hij het moeilijk vindt om te bellen, maar ik wil zo graag even zijn stem horen. Uiteindelijk stuur ik hem toch een appje met de laatste ontwikkelingen. Ik krijg een duimpje terug.

Langzaam kruipen de wijzers van de klok naar middernacht. Buiten is al enig rumoer te bespeuren en het eerste vuurwerk wordt afgestoken. Ik klim uit de twee stoelen en sla een warm vest om me heen. De laatste tonen van het Requiem van Salieri sterven weg. Mijn twee katten, Tabby en Kruiemeltje, verdwijnen zoals ieder jaar naar de badkamer, bang voor het geweld dat zo meteen zal losbreken. Het is net na twaalf uur als ik Menno de straat zie oversteken. Hij is al bijna dertien jaar niet alleen mijn overbuurman, maar ook een goede vriend. Sinds het overlijden van Fred en mijn kleinzoon is hij mijn steun en toeverlaat en kijkt hij bijna dagelijks naar me om. Het gebeurt niet zelden dat hij, recht uit zijn werk, regelrecht naar mijn huisje komt, mijn landgoed zoals hij dat noemt. Menno is lang, bijna 1.90, en ik moet altijd op mijn tenen gaan staan om hem een knuffel te kunnen geven. Als zijn armen om mij heen glijden, snuif ik de vertrouwde geur van zijn colbertje op. Er belandt een kus in mijn haren en ik moet ineens een beetje huilen. "Gelukkig Nieuwjaar," zegt Menno. Achter ons staat de hemel in brand.

1 januari 2020

Maartje heeft mij nog maar net op de afdeling teruggebracht als ik ineens te horen krijg dat er gespecialiseerde thuiszorg is gevonden. Dokter Draaisma zit zoals gewoonlijk op de rand van mijn bed en geeft me een knipoog als hij me het nieuws vertelt. "De verpleging is er gisteren de hele dag mee bezig geweest." Ik ben doodop van mijn oudejaarsavontuur, maar desondanks kom ik meteen overeind om mijn spullen te pakken. Draaisma houdt me lachend tegen men schudt geamuseerd zijn hoofd. "Morgen heb ik uw ontslagpapieren pas klaar, dus gewoon uitrusten vandaag, juffertje ongeduld." "En de TPV moet ook mee?" "Voorlopig wel," antwoordt de arts. "Er komt straks een diëtiste langs om samen met u te kijken hoe we u weer het beste aan het eten krijgen." Hoewel ik de rest van de dag in bed blijf, komt er van rusten niet veel. Het regent nieuwjaarsappjes en steeds opnieuw komen er verpleegkundigen binnen om mij de beste wensen over te brengen.

Zuster Caroline brandt 'sterretjes' aan mijn bed, iets wat eigenlijk niet is toegestaan. Samen luisteren we naar de bekende afsluiter van het nieuwjaarsconcert, de Radetzky mars van Strauss. In de middag komt er een fysiotherapeut langs die wil weten of ik thuis trappen moet lopen, wat niet het geval is. De diëtiste komt een voedingsschema bespreken en de hematoloog zegt dat hij een recept naar de apotheek heeft gestuurd voor medicijnen om mijn stolling onder controle te houden. Iemand zegt dat er een hoog-laag bed en een rolstoel moeten komen. Ik laat het allemaal langs me heen gaan. Morgen mag ik naar huis!

2 januari 2020

Het is nog geen acht uur als dokter Wong aan mijn bed verschijnt om de laatste wondcontrole te doen voordat ik naar huis ga. Hij wil ook foto's maken van mijn buik, zodat de thuiszorg precies weet wat ze moeten doen. Verbeeld ik het mij of heeft dokter Wong echt zo'n gemene grijns op zijn gezicht? Is hij misschien stiekem over de flos omdat ik eerder deze week om een wachtwoord vroeg toen hij op de badkamerdeur klopte? Gelaten stroop ik mijn pyjamabroek af. Mijn buikwond loopt van mijn middenrif naar mijn schaamstreek en is dik ingepakt met verband. Nog steeds met die dwaze grijns op zijn gezicht pelt dokter Wong het verband van mijn buik. Dan pakt hij een tip van de laatste pleister op en geeft er een ferme ruk aan. Ik voel mijn schaamhaar meekomen en uit een zeer toepasselijke verwensing. "Niet zeuren," zegt dokter Wong met een serieus gezicht. "U bent de enige in het ziekenhuis die een gratis waxbehandeling krijgt." Ik hijs mijn broek omhoog en steek mijn middelvinger naar hem op. "Ik ook van u," grijnst hij.

3 januari 2020

Omdat ik een open buikwond heb, moet er twee keer per dag iemand komen om die te spoelen en opnieuw te verbinden. De medewerker van de middagdienst is nog steeds niet geweest, maar ik maak me er niet druk om. Ik ga nergens heen, want daarvoor ben ik te moe, dus ik wacht het wel af. Ik lees het boek uit dat ik van mijn zusje kreeg en probeer een breiwerk op te zetten. Pas om negen uur die avond verschijnt er een

dame in een wit met groen jasje, hierna verder Miep te noemen. Ze zegt dat het druk is geweest vandaag en vraagt vervolgens een beetje nors waar ze mij kan verzorgen. Ik leg haar uit dat er pas morgen een hoog-laag bed wordt geleverd en dat ze mij dus voor één keer op mijn eigen bed moet helpen. Ze werpt een blik in mijn slaapkamer waar twee katten zich behaaglijk op mijn dekbed hebben genesteld.

“Dat is niet hygiënisch,” zegt ze afkeurend.

Ik heb niet makkelijk een hekel aan iemand, maar ik weet meteen dat ik met deze dame niet ga kunnen opschieten.

“Ik heb geen ander mogelijkheid,” zeg ik stuurs.

“Nou, dan de badkamer maar.”

Alsof ze al jaren kind aan huis is, zet Miep koers naar de deur waarachter ze mijn doucheruimte vermoedt. De badkamer is van vóór Napoleon, maar Maartje heeft hem blinkend gepoetst. In het douchegedeelte heeft ze een plastic tuinstoeltje gezet. Ik ga zitten met mijn onderbroek en mijn pyjamabroek op mijn enkels.

“Heeft u niets voor mij klaargelegd?” vraagt Miep.

Ik ben net één dag uit het ziekenhuis en heb geen flauw idee wat er voor de wondverzorging nodig is. Ik wijs naar de wasmachine waarop een papieren zak met een nooddrantsoen van de afdeling staat.

Ten overvloede wijs ik haar op de foto’s die dokter Wong naar Vivent (thuiszorg) heeft gestuurd. Miep kijkt me een beetje verstoord aan en vraagt vervolgens of er schone handdoeken zijn.

“Op de slaapkamer,” zeg ik. “In de linnenkast.”

Ze maakt geen aanstalten om een en ander te gaan halen, maar ik ben niet van plan om in mijn blote kont door het huis te gaan lopen, dus blijf ik haar strak aankijken tot ze eindelijk in beweging komt. Als Miep de handdoeken heeft gehaald, maakt ze met ongeduldige gebaren het verband op mijn buik los.

“Waar kan ik dat laten?”

“In de keuken,” zeg ik. “Daar staat een afvalemmer.”

“Nou dat schiet zo niet op. Dat is toch geen werken zo!”

“Sorry,” zeg ik afgemeten. “Er is hier geen plaats voor een emmer. Ik ben bovendien net thuis en weet nog niet hoe alles gaat.”

Miep bromt iets onverstaanbaars en haalt de douchekop uit de stang aan de muur. Ze kijkt me vernietigend aan.

“In het ziekenhuis werd de wond met een bakje water en een spuit